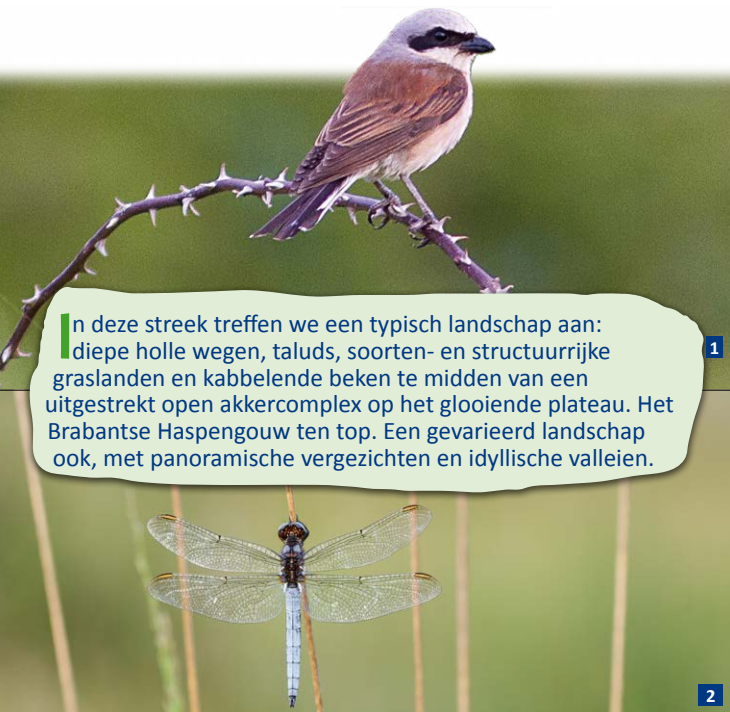

De Hoegaardse Valleien hoe de natuur hier terugkwam

In deze streek treffen we een typisch landschap aan: diepe holle wegen, taluds, soorten- en structuurrijke graslanden en kabbelende beken te midden van een uitgestrekt open akkercomplex op het glooiende plateau. Het Brabantse Haspengouw ten top. Een gevarieerd landschap ook, met panoramische vergezichten en idyllische valleien.

Biodiversiteit: 250 ha topnatuur in ontwikkeling dank zij Natuurpunt

Het is door de inzet van de Natuurpuntvrijwilligers dat dit landschap veel van zijn schoonheid en beleefbaarheid herwonnen heeft. En de biodiversiteit er wel vaart.

Op de **kwelrijke hooilanden** borrelt het kalkrijke en ijzerrijke water op. De natuur reageert fantastisch op het beheer en de resultaten zijn navenant: bloemrijke soortenrijke graslanden met pluimzegge, brede orchis, adderwortel, echte koekoeksbloem. Door het verontdiepen van de waterlopen en het vernatten van de lager gelegen percelen erlangs konden de rietlanden, **moerassige ruigten en broekbossen** uitbreiden. Zo ontstaat het favoriete biotoop voor riet- en moerasvogels als waterral, kleine karekiet, sprinkhaanzanger en rietgors.

Bijzonder aan de Hoegaardse valleien is het dagzomen van Gobertangesteep op de **valleiflanken**. De bodem is er droog, stenig en kalkrijk. Een aantal voormalige akkers zijn omgevormd tot soortenrijke graslanden. Ze worden gekoloniseerd door zeldzame planten als marjolein, graslathyrus, beemdkroon... maar ook een tiental soorten orchideeën zoals bijenorchis en hondskruid en tal van insecten.

- 1 *Grauwe klauwier: insecteneter terug van weggeweest, foto Iwan Lewylle*
- 2 *Beekoeverlibel houdt stand in het Aardgat, foto Vilda © Rollin Verlinde*
- 3 *Hondskruid en 4 bijenorchis op de kalkrijke valleiflanken van Rosdel, foto's Paul Van Nuffel*
- 5 *Paddenrusvegetatie, foto Jules Robijns*
- 6 *Het zeldzame moeraszoutgras in het Aardgat, foto Jules Robijns*
- 7 *Addertong, foto Paul Van Nuffel*
- 8 *Ringslang in natte graslanden Meldertbos, foto Dieter Bauwens*
- 9 *Kwelrijk dottergrasland, foto Jules Robijns*
- 10 *Rode kelkzwam, foto Pieter-Jan Alles*

www.natuurpuntoostbrabant.be

V.u.: Hugo Abts, Leuvensestraat 6, 3010 Kessel-Lo

Robuuste Valleisystemen

Natuurpunt
Oost-Brabant

voor Klimaatbuffering en Versterking Biodiversiteit

De Hoegaardse Valleien

Mene-Jordaan: Meldert dorpszicht. Foto Jules Robijns

Natuurpunt
Oost-Brabant

Regionale Vereniging Natuur en Landschap

Wij werken samen aan
Vlaams-Brabant Klimaatneutraal

<https://www.vlaamsbrabant.be/klimaatplan>

VLAAMS-
BRABANT

De Hoegaardse Valleien klimaatbuffers dank zij natuurherstel

De vallei van de **Schoorbroekbeek of Nermbeek** in natuurreservaat Rosdel en de valleien van **Menebeek en Jordaen** in Mene-Jordaen zijn diep ingesneden in het agrarische leemplateau. Ze hebben een hoge natuur- en landschappelijke waarde. Kalkrijke en soortenrijke graslanden wisselen af met broekbossen en versterkte relictten van oude boskernen.

Hooiland met duizenden orchideeën in het Aardgat, foto Jules Robijns

Langs de **Kleinbeek** die uitmondt in de Menebeek, ligt het natuurgebied Aardgat, weliswaar niet op grondgebied Hoegaarden maar op Tienen. Het zit geprangd tussen de spoorlijn, de ring en een industriegebied; maar herbergt topnatuur met een rijke vegetatie gebonden aan kalkhoudende kwel.

Langs de **Grote Gete** in de Hoegaardse deelgemeente Rommersom liggen de Getebeemden. Natuurpunt heeft ongescheurde graslanden met ongeschonden microreliëf (bulten en slenken) kunnen verwerven en definitief beschermen.

*Getebeemden: waterrijk karakter hersteld.
Foto Jules Robijns*

Natuurontwikkeling in Rosdel: bloemrijke droge kalkgraslanden op de valleiflank, foto Paul Van Nuffel

Natuurreservaat Rosdel

Door volgehouden actie voor meer natuur kon Rosdel, eertijds een klein reservaat, in de ruilverkaveling Hoegaarden uitgroeien tot een complex van nu 86 ha. De inzet van Natuurpunt Oost-Brabant voor dit gebied heeft geleid tot een vergroening van de ruilverkaveling in Vlaanderen.

Natuurreservaat Mene-Jordaen

De **Mene- en Jordaanvallei** is deels gelegen in de ruilverkaveling Hoegaarden maar voor een nog groter gedeelte binnen de lopende ruilverkaveling Willebringen. Natuurpunt bouwde hier al een natuurgebied van 110 ha uit. De vereniging komt nu op voor de uitbouw van een robuuste vallei en voor natuurontwikkeling op de hellende valleiflanken.

*Mene-Jordaen : bloemrijke ruigte in een robuuste vallei in wording.
Foto Jules Robijns*

Meldertbos: cultureel erfgoed en natuur

In Meldertbos, erkend als natuurreservaat en ook als cultureel erfgoed, heeft Natuurpunt gekozen om het vroegere uitzicht van Engels landschapspark te herstellen, o.a. met steun van een Europees Life Project. De vroegere gras- en hooilanden tonen intussen dank zij het beheer terug hun bloemrijke pracht. Eén van de twee drooggevallen vijvers is terug opgeknapt en gevuld met water.

Herstelde vijver in Meldertbos met uitzicht op het kasteel, foto Paul Van Nuffel

Vernatting en waterberging

Een dam op de **Schoorbroekbeek** in Rosdel leidt het water rond in het schoor en door het rietveld. Dat vertraagt niet alleen de waterafvoer, maar zuivert ook het water.

De **Nermbeek** was vroeger door 'verbeteringswerken' herleid tot een drainagegracht die het water razendsnel afvoerde richting Hoegaarden. Een natuurherstelproject verwijderde de bekisting en herstelde het natuurlijk beektraject, waardoor meteen ook het waterbergend vermogen verhoogde. Hoegaarden en Nerm zijn nu beter beschermd tegen wateroverlast.

In **Mene-Jordaen** herstelde Natuurpunt op de beheerde percelen de natuurlijke waterhuishouding door de kunstmatige drainage op te heffen. Zo is dit nu terug waterrijk gebied met winterse waterplassen en moerassige graslanden rijk aan biodiversiteit.

De veel te diepe beekruiming in de **Getebeemden** werd ongedaan gemaakt. Het waterpeil steeg terug en de beemden herkregen hun nat karakter.

*Vroente in Mene-Jordaen onder water.
Foto Paul Van Nuffel*